

3495

Flersoning med näcken.

I Mos var det en gång en
kåring di kallte "Glesbyxens Marja" som
kavrade med näcken. Hon tog och språnkte
för och eftersom hästen inte blev trätt
höll hon på tills hon kavrat en båsa så stor
som de kunde håvda 300 praver på. När hon
sedan språnkte ifrå tog hästen ett par språng
och försvann i Mos sjö men vid sjökanten
gick hennes egen häst lugnt och betede.

Da förstod hon att det var näcken
hon kavrat med.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Näcken

1

3495

Bäckamannen som spelade älvadansen

Bäckamannen kunde spela älvadansen bäst av alla. Han brukade sitta på en plankta i strömmen och spela. När jag var liten hörde jag en gång hur bäckamannen spelade älvadansen sittandes på en stubbe långt ute i vattnet på Skarvds mossen. Men som kom ut ur stugan började dansa - det var omöjligt att låta bli. Till sist ropade han: "Se nu börjar kvasten att dansa! In med er!" Och så körde han in oss i stugan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bäckamannen

2

3495

Årkan har slagit ihjäl trollen.

Årkan har slagit ihjäl trollen i

nu finns det nog inga kvar —

så årkan kan var riktigt bra.

Det syns att det bakt troll i berg
i Mo; det är så underligt av
årkan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trollen

3

Smål.

Hjälmarsryd
S.m.

3495

Trollens lockabete.

När jag var barn brukade jag
vara med mina bröder och leka på ett berg
i alla. En gång tittade vi in i en skruva
där trollen hade sin ingång och där låg
en liten käftsko av silver. Jag försökte
ta den men handen räckte inte fram.
Min bror försökte men han kunde inte
hålla må den. Vi tog till stakar och till
sitt stora holer men käftskon kröp
bara längre in. Vi skrek oss för att
krypa efter; för på det sättet brukade
trollen bara små barn in i berget.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trollen

4

3495
När Trollens grissla brunn.

När morfar en gång var ute
och handlade fick han se en grissla som
låg och brunn i kuffet på en bergkäll.

Han gick fram och släckte elden och
lutade rent och la den tillbaka grisslan
på bergkällan. När han kom dit nästa
dag låg det en fin rågkaka och en smår-
bröck på grisslan. Morfar tog och åt upp det
och han sa att han aldrig känt så gott
rågbröd. När han ätit upp bröcket och
småret försvann grisslan och morfar fick
aldrig något mer fast han ätit upp det.

Se det var Trollen som
tänkte honom för att han släckte
elden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trollens
grissla

5

3495

Den fulle bonden och trollen.

Trollen bodde förr i ett berg i Mo. Karl-Johan i Mo var full en kväll och när han skulle hem måste han gå över berget. Då var det så fullt med troll så det myllrade - de hade väl någon sammankomst. Karl-Johan visste inte hur han skulle komma igenom trollen men hade ingen annan råd än gå på. När han gick till trollen upp sig i två rader som han fick gå emellan. Trollen rörelse honom inte men när han gick förbi alla trollen var han tvärt nyfater.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trollen

6

Småland
Västernorrland
Hjälmsjö socken

Uppst av N. Wickström
Höckeryd, 1732

3495

Kloka Skina driver bort vargar.

Förr i tiden var det gott om vargar här i trakten. En gång var min morfar hos Kloka Skina och frågade vad han skulle göra för att kunna släppa kreaturen i vall utan att vargen rev dem. Kloka Skina sa: "Tag två brå-pannor och gå ut och slå dem mot varandra runt hazen så får kreaturen vara ifred". Det gjorde han och resten gick korna i vall hela sommaren utan att vargen kom. Det hjälpte för att Kloka Skina hade sagt det.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kloka Skina

3495

Påskkäringar.

Skärtorsdagsnatten var påsk-
käringarna ute. Man kunde skjuta ned dem
när de flög över vigd jord. Min morfar
och en be ledg en Skärtorsdagsnatt på
krogan i Årebocka och de sköt ned två
käringar, som varit i Blåkulla. Den ena
rikade de i läret och den andra i armen.
Och detta det ska va redig ranning
för bägge käringarna var känsla
där i trakten och morfar har själv
berättat det för mig.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Frodoom

8

Förståndsgåta 3495

Tretton kakor och tre
Har mycket gör de
Svar:

Bokstaven D betyder inte ensam.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

9

3495

Förstadsögata

Ten fyrkantig Muga satt fyra häringar.
Var häring hade tre framför sig.
Hur mycket blir det?

var:

Det blir tre.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta
10

3495

Gåta om Adam.

Vem var det som högg ved på sin
moders bröst?

var: Adam (han högg
ved på jorden)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

11

3495

Gåta om ropekrasten

Vem är det som dansar kring
Stagan men skannar vid ställen?
sv: ropekrasten

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta
12

3495
Gåta om klockan

Vem är det som kugges och kugges
men aldrig får span? ²
var: klockan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta
13

3495

Gåta om årnan i Noaks ark.

Vem var det som skrek på hela
världen förde det?

sv: Årnan i Noaks ark.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

14

3495

Gåte om loppan

Ivarke man du lille
Hun gjorde vad han ville
Hun vänkabörade och bakstade
Ju stillare du lå'
Dess väre stack han på.

vad är det?

mer: loppan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåte

15

3495

Gåta om stinkakepannan.

Kringel som sola
svart som jola
bär en känga bakrefel

vad är det?

var: Stinkakepannan
(Stenka kepannan)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

16

3495

Gåta om ngnstukan

Ett fähus fullt av röa kor
Den svarta kommer och hör ut alla
de röa.

vad är det?

sv: ngnstukan (som
räkar ut glöckerna ur ngnen)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

17

3495

Gåta om Kain

Vem var det som slog ihjäl fjärr-
låttan (fjærskeden) av världen?

var: Kain slog ihjäl
Abel

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

18

3495

Gåta om ägget

lille putte lig på kylla
lille putte ramla ner
ingen man i detta lundin
lille putte boka han

vad är det?

svur ägget

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

19

3495

Gåta om katten.

Före som ett nyfångat
mitt på som en säck
efter som en häpp
vad är det?

var: katten

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

20